Wychodzi we wtorek, czwartek i sobotę. Co sobotę dołączony jest arkusz Rozmaitości, pisma ku pożytkowi i zabawie. Prenumerata Gazety z Dodatkiem i Rozmaitościami wynosi: na kwartał, dla odbierających w samym Lwowie 4 zr. 48 kr., na pocztamcie lwowskim 5 zr. 12 kr., na wszelkich innych pocztamtach 5 zr. 36 kr. mon. konw. Prenumerata półroczna wynosi dwa razy tyle co kwartalna.

GAZETA LWOWSKA.

Dodatek do Gazety Lwowskiéj obejmuje doniesienia urzędowe i prywatne. Za umieszczenie w Dodatku płaci się od wiersza w pół kolumnie (drukiem garmont) za pierwszy raz 3 kr., a za każdy następujący raz tylko po 1 1/2 kr. mon. konw. Za większe litery płaci się wedle tego, ile na zwyczajny druk obrachowane miejsca zajmą. Redakcyja Gazety Lwowskiéj przyjmuje tylko frankowane listy.

Sobota **Nro. 94.** 15. sierpnia 1846.

Przegląd artykułów.

WIADOMOŚCI KRAJOWE.

— Z Wiédnia. —

JCKMość raczył najwyższém postanowieniem z dnia 20. lipca b. r. najłaskawiéj pozwolić c. k. gubernijalnemu radzcy, baronowi Sala przyjąć i nosić cesarsko-rosyjski order ś. Anny drugiéj klasy, a galicyjskiemu gubernijalnemu i prezydyjalnemu sekretarzowi, Edwardowi Bach, tenże sam order trzeciéj klasy.

WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE.

Portugalija.

Z Londynu dnia 4. sierpnia. Otrzymano tu wiadomości z Lizbony z dnia 23. lipca, które donoszą, że w tym dniu Jéj Mość Królowa Donna Maria da Gloria szczęśliwie księcia powiła. Z tego powodu odśpiewano w katedrze *Te Deum.*

Wedle wiadomości z Lizbony odebranych w Madrycie, małżonek Królowéj Donny Maryi przyjmował Ibrahima-Baszę w prywatnéj audyjencyi, i dał mu wielki krzyż orderu wieży i oręża. Ibrahim-Basza opuścił Lizbonę dnia 25. lipca.

Wielka Brytanija i Irlandyja.

Z Londynu dnia 4go sierpnia. Na wczorajszém posiedzeniu izby wyższéj wniósł Lord Brougham petycyję hr. Dundonald (lorda Cochrane), w któréj tenże prosi, aby wynaleziony przez niego środek niszczenia nieprzyjacielskich okrętów rozważonym został.

Izba niższa zajmowała się dnia 3. sierpnia najszczególniéj przyzwoleniami funduszów dla armii. Sprawozdanie wydziału względem bilu o cukrze zostało potwierdzonem. Dr. Bowring odroczył swój wniosek względem wojskowéj kary biczowania aż do piątku, a lord John Russell przyrzekł, że tegoż dnia przedłoży także rozstrzygnienie naczelnego wodza armii w téj sprawie. Pan Labouchere oznajmił, iż rząd jest zmuszony odłożyć na przyszłe posiedzenia kilka bilów dotyczących Irlandyi, przedłoży on wtedy także obszérny plan pod względem uregulowania stosunków dzierzawczych. Izba wyższa nie miała obrad nad przedmiotami, któreby ważne były.

Niedawny wypadek, że pewien żołnierz umarł w skutek wykonanéj na nim chłosty, oddany pod ścisłe rozpozanie sądu (*jury*) zajmującego się oglądaniem umarłych, wywołał następujący z jego strony wyrok: *Jury* oświadcza, że Fryderyk John White umarł dnia 11. lipca 1846 w skutek ciężkiéj i okrutnéj

chłosty, którą na nim dnia 15. czerwca w Hunslow wykonano; że na pomienioną karę skazano go stosownie do wydanego przez wojenny sąd wyroku. Rzeczony sąd złożony był z oficerów siódmego pułku huzarów, i był prawnie umocowany do wydania takiego wyroku. Pomieniona kara była przeto w obec świadków i pułkownika pułku wykonaną. Oświadczając to *jury*, nie może się wstrzymać od wyrażenia swego wstrętu i nieukontentowania z powodu takiéj ustawy, która angielskich żołnierzy na oburzającą karę chłosty skazywać pozwala; dla tego też wzywa *jury* usilnie każdego w całem królestwie, aby wszelkiemi siłami wstawił się do prawodawczego ciała o zniesienie każdéj ustawy i każdego rozporządzenia, które tak haniebną karę przypuszczają, a które *jury* uważa za plamę ludzkości i dobrego imienia Anglii.«

Zrobione niedawno doświadczenia elektromagnetyczne w Portsmouth, zniszczyły wszelką wątpliwość o możliwości komunikacyi podwodnéj. Skutek tych doświadczeń był bardo zadowolający; ledwie bowiem dano znak na jednym brzegu, a w téjże chwili znak ten powtórzył się na drugim brzegu; znaczna głębokość, i dosyć wielka przestrzeń wody, najmniejszego szkodliwego nie wywarły wpływu na szybkość komunikacyi.

Francyja.

Z Paryża dnia 3. sierpnia. Zapewniają, że kilką godzinami przed wykonaniem zamachu na życie Króla dnia 29. lipca, komisarz policyi dzielnicy tuileryjów żądał u Króla posłuchania, w którym oznajmił mu że, jeźli niepewnym, bezimiennym pogłoskom wiarę dać można, tedy podczas koncertu ktoś strzeli do Jego Król. Mości. Król, jak utrzymują, odpowiedział: »Czyń Wpan, co do Niego należy, uważaj pilnie i daj baczność. Co do Mnie, nawet pewność, że będę śmiertelnie ugodzonym, nie wstrzymałaby Mnie od wypełnienia Mych powinności i ukazania się publiczności.«

Dziś już ogłoszono 157 wyborów ze 459; z piérwszych 157 jest 106 partyi konserwacyjnéj a 51 opozycyjnéj; stronnictwo konserwacyjne uzyskało w ogóle 20 deputowanych. Wybory w departamencie Sekwany wypadły powiększéj części na stronę opozycyi; wpływ dzienników anti-ministeryjalnych jest w stolicy przemagający; Kazimierz Perrier odniósł w piérwszym obwodzie nad Lamoricierem zwycięztwo; piérwszy z nich miał 750 głosów a drugi 493.

Już teraz, jest powszechne mniemanie, gdy dopiéro szósta część wyborów jest wiadoma, że większość ministeryjum 80 do 90 głosów zawiérać będzie.

Utrzymują już, że jednym z najpiérwszych wniosków do ustawy, które pan Guizot izbom przedłoży, będzie wniosek do ustawy dotyczący dotacyi królewskich książąt. Sądzą także, iż wielkie jest podobieństwo do prawdy, że kwestyja o dziedziczności parów znowu wywołaną zostanie.

Słychać, iż będzie mianowaną złożona z kilku lekarzy komisyja dla rozpoznania stanu sił umysłowych Henry. Wiceprezydent izby parów, pan Barthe obejmie przewodnictwo w sądzie parów podczas rozpraw nad procesem Henryego.

Journal des Debats donosi, że w niedzielę podwieczór zaszły w Tuluzie niejakie rozruchy. Na dziedzińcu tego domu, w którym mieszka abbé Genoude legitymista, którego tamże za deputowanego obrano, wołano: »Niech żyje Henryk V.!« Natychmiast uwięziono kilka osób. Demonstracyje tego rodzaju nie miały dalszych skutków.« Również i w Montpellier zaszły w niedzielę rozruchy. Konserwacyjnych wyborców, którzy wychodzili z obradnéj sali, wyszydzono i wygwizdano, na straż ciskano kamieniami, a tłum ludu przeciągając popred prefekturę krzyczał: »Precz z prefektami!« — Lecz w krótce i z łatwością powiodło się wojsku rozprószyć burzycieli pokoju a kilka z przewodców uwięzić.

Dziennik *la Presse* donosi podług listów otrzymanych z Chin i ustnych udzieleń hrabiego Best, apostolskiego wikaryjusza propogandy, że od czasu wydania cesarskiego edyktu, którym wolność chrystyjanizmu w całém państwie ogłoszono, tak wielkie chrystyjanizm czyni postępy, iż w wielu miejscach okazuje się już brak misyjonarzy. W prowincyi, któréj stolicą jest Nankin, tłumami opuścili mieszkańcy świątynię Buddy, i żądali ażeby ich ochrzczono. Ośmdziesięciu misyjonarzy jest teraz w Chinach, 60 francuzkich a 20 włoskich.

Państwo Papiezkie.

Z Rzymu d. 27. lipca. Dziś przedpołudniem zgromadził Ojciec święty w kwirynalnym pałacu tajny konsystorz, w którym podług zwyczaju po raz piérwszy w czerwono jedwabnym pluwiale i złotéj mitrze wystąpił. Z tronu swego miał do zgromadzonago świętego kolegium w łacińskim języku przemowę, na którą dziekan kardynał Mikara swojem i swych kolegów imieniem odpowiedział. Papież wyraził w niéj swoję podziękę kolegium za

wybór, który padł na niego, równie jak i to, że niedowierza swoim siłom, przyrzekł kardynałom opiekę w ich prawach i godności, i prosił ich o wsparcie; »gdyż z największą jednością ducha,« rzekł, »powińniśmy się starać, dobro i sławę spólnéj matki kościoła popierać, godność apostolskiéj stolicy silnie i z wytrwałością utrzymywać, a nakoniec spokojność i wzajemną zgodę chrześcijańskiéj trzody jak najstarańniéj zasilać.« W końcu złożył Jego Świętobliwość uroczyście przypisaną apostolskiéj konstytucyi przysięgę.

Przewodźców dawnych politycznych rozruchów, jako to: Galettego i tym podobnych, przyjmował Papież w sali posłuchalnéj. Do Galettego miał rzéc: »Ja zaprowadzę wiele rzeczy, któreście wy zaproponowali, ale nie wszystkie. I tak np. dodał z uśmiechem, sekularyzacyi rządu w żaden sposób nakazać nie mogę.«

Prusy.

Z Sonnenberga dnia 25. lipca. Litograf Kurnatowski z Poznania, zeszedł z tego świata dziś rano w skutek ran, które sobie niedawno w więzieniu zadał.

W Kolonii dało się czuć dnia 29. lipca o godzinie dziewiątéj minucie trzydziestéj szóstéj, trzęsienie ziemi, i postrzeżono dokładnie, że téjże saméj chwili stojący przy ulicy Piotra dom, dwa razy się zachwiał, meble trzęsły się w pokojach, gąty trzeszczały na dachu, a piece i drzwi od piwnic poobalały się. Jeden z marynarzy, który podczas tego wypadku był na okręcie stojącym przed Bornhofem, zapewnia, iż widział, jak duże kawały skał z gór się odrywały i na dół się toczyły. Woda na Renie była tak rozhukaną, iż osoby będące w czółnie poobalały się.

Rosyja.

O marynarce rosyjskiéj czytamy w niemieckich pismach następujące doniesienie: Podczas śmierci Piotra I. składała się rosyjska marynarka na Baltyckiem morzu z 39 większych we Francyi i w Anglii zakupionych wojennych okrętów. Do tego przybyło także kilka fregat z nowo-założonych warstatów okrętowych. Aż do czasu Katarzyny II., nie zważano prawie całkiem na marynarkę. Katarzyna zaś pomnożyła niezmiernie flotę, a tak flota na Baltyckiem morzu w roku 1791 liczyła już 52 okrętów linijowych o 60 do 100 działach, 50 fregat tudzież innych pomniejszych okrętów i flotę złożoną niemal z 850 płaskich statków; flota Czarnego morza miała 33 okrętów liniowych i fregat, 95 pomniejszych okrętów i flotę z wiosłami o 224 działach; atoli podczas śmierci Katarzyny dziewięć dziesiątych części tych okrętów nie mogło się już na morzu utrzymać. Od czasu Alexandra I. podzielona jest cała rosyjska flota na trzy dywizyje, to jest na dywizyję białéj, czerwonéj i niebieskiéj bandery, a każda dywizyja ma swego admirała. W roku 1805 wynosiła rosyjska flota 32 linijowych okrętów, 18 fregat, 50 korwet, kuterów, brygów i brygatyn, i 226 statków o wiosłach, w ogóle o 5698 działach. W roku 1827 liczono 32 linijowych okrętów o 65 do 110 działach, 25 fregat, o 36 do 56 działach, 20 korwet i brygów o 15 do 28 działach, 6 kuterów, 7 bryganty, 54 szonerów, 20 galiot, 25 pływających bateryj, 121 łodzi z działami; w ogóle 310 statków wojennych o 5824 działach, 32,046 majtków, 8268 żołnierzy a 6400 artylerzystów marynarki. — W roku 1836 liczyła sama jedna w Kronstadzie na kotwicy stojąca flota 27 linijowych okrętów, flota na Czarnem morzu zaś 13 okrętów liniowych, 8 fregat, 6 korwet, 10 brygów, 5 goelot, 3 lugerów, 6 kuterów, 1 bombardyjerską galiotę, 5 wojennych parostatków, 3 jachty i 24 statków transportowych, azatem w ogóle 84 okrętów. W roku 1839 wynosiła flota 7 okrętów liniowych o stu i więcéj działach, 23 okręty liniowe o 80 do stu dział, z których tylko 16 w czynnéj służbie, 30 linijowych okrętów o 70 do 80 dział, z których 19 w czynnéj służbie zostawało. Fregat piérwszéj klasy o 60 działach było 4, drugiéj klasy żadnéj, trzeciéj klasy o 36 do 50 dział, z tych było 20 w czynnéj służbie. Wojennych parostatków było 8. W roku 1840 linijowe okręty o 80 do 100 działach były zmniejszone o jeden, okręty trzeciéj klasy o 10. Majtków floty na Baltyckiem morzu liczą do 30,000 a na Czarnem morzu do 19,000.

Następnie Baltycka flota została wzmocniona 15 wojennemi parostatkami i dwiema parowemi fregatami (*Bogatyr i Kamczatka*); w przypadku wojny możnaby pomienioną parową flotę przez użycie do służby także innych koronnych i prywatnych parostatków bardzo łatwo do 50 okrętów pomnożyć. Co do okrętowego materyjału znawcy rzeczy ganią dębinę zwłaszcza dla tego, że jest za młoda i świeża. Zresztą wszelki inny okrętowy materyjał jest doskonały, jakoż pokład i rusztowanie są w jak najlepszym porządku.

Turcyja.

Z Konstantynopola dnia 29. lipca.

Przebywający tu namiestnik Egiptu Mehmed Ali Basza, miewa często rozmowy z Sułtanem, który we środę przedstawił go swéj matce Sultance Walidzie. W piątek towarzyszył Mehmed Ali Basza Sułtanowi do meczetu. W wieczór był na uczcie w sułtańskim pałacu. Dnia 25go znajdował się na wielkim przeglądzie wojska na równinie Hajdar Basza, gdzie sułtański köszk na jego przyjęcie przygotowano. — Cesarsko-austryjacki internuncyjusz, ambasadorowie Anglii i Francyi, i powiększéj części także inni naczelnicy misyi, oddali egipskiemu namiestnikowi swoje wizyty. — Dwóch wnuków jego nazwiskiem Mustafa Bej i Sabit Bej, mianował wielki Sułtan urzędnikami Wysokiéj Porty, jakoż już umieszczono ich w biurze Mektubszy.

Najnowszy numer *Gazety Tureckiego Państwa* ogłosił potwierdzone już przez Wielkiego Sułtana propozycyje nowo-mianowanéj rady publicznego oświécenia. Propozycyje te co do istoty zawiérają: 1) Polepszenie zaprowadzonych już szkółek dla dzieci; 2) Odpowiednią zamiarowi organizacyję tak nazwanych *Mekiatibi rüsz* (szkół religijnych) celem rozszérzenia potrzebnéj dla każdego religijnéj nauki; 3) Założenie instytutu (*Dar-il-funun*) dla wyższéj nauki takich młodzieńców, którzyby chcieli umiejętnie się wydoskonalić, lub też się jakowemu urzędowaniu w kraju poświęcić. W tym celu będzie wystawiony osobny gmach, w którym uczniowie będą mieli zupełne utrzymanie i pomieszkania, i we wszystkich gałęziach umiejętności będą pobierali naukę. — Tenże sam numer *Gazety Tureckiego Państwa* ogłosił sułtańskie rozporządzenie, mocą którego tureckim poddanym w Konstantynopolu i po prowincyjach pozwolono stawiać murowane domy, chany, magazyny i sklepy. — Wiadomo, że dotychczas tak w stolicy jako też w większéj części państwa, wszystkie prywatne domy a nawet sułtańskie pałace z drzewa stawiano.

WIADOMOŚCI HANDLOWE I PRZEMYSŁOWE.

(*Z korespondencyi prywatnéj*).

Z Zaleszczyk, dnia 10. sierpnia. Stała i piękna pogoda sprzyjała żniwom naszym, które w całéj okolicy zaczęły się w połowie lipca. Zbiory mianowicie co do pszenicy, żyta, jęczmienia i owsa, wypadły bardzo dobrze; jakość ziarna jest wyśmienita. Kukurudza niemniéj jest ładna, i zdaje się, że będzie dobrze wydawać. Ziemniaki i hreczka nie źle także się udały, tak, że słusznie można rok ten uważać za urodzajny. Spodziewać się można zatém, że w naszym cyrkule porobią się znowu znaczne zapasy zbytecznego zboża, przez co ceny upaść muszą. Jak na teraz, dowozy zboża są małe jeszcze; właściwego zatém spadnienia cen, dopiéro za kilka tygodni spodziewać się trzeba. Ceny zboża w średniém przecięciu są następujące: za korzec pszenicy płacą 2 zr., żyta 1 zr. 36 kr., jęczmienia 1 zr. 26 kr., owsa 1 zr. 10 kr., hreczki 1 zr. 10 kr., kukurudzy 1 zr. 40 kr., za garniec okowitéj 29 kr. m. k.

W miesiącu czerwcu spławiono Dniestrem do Rosyi na 74 galarach i 41 tratwach, 3657 pni drzewa budulcowego, 14,658 tarcic, 1380 bali, 251,000 gątów, 124,000 dranic i 49 kubicznych sągów drzewa opałowego.

W miesiącu lipcu spławiono na 37 galarach i 16 tratwach, 1400 pni drzewa budulcowego, 17,000 tarcic, 1497 bali, 267,000 gątów, 8500 dranic, i 21 kubicznych sągów drzewa opałowego.

Z Krystynopola, dnia 8. sierpnia. Żniwa szybkim krokiem u nas postępują; w wielu miejscach jednakże dla trudności w zebraniu koszą żyto i pszenicę. Żyta u nas kopne, ale nie namłotne; o ile słoma pokazuje się gruba, o tyle ziarno szczupłe; z pszenicą dzieje się przeciwnie, bo chociaż mniéj kopna, ziarno ma ładne. Owsy i jęczmiona chybiły, i na ziemniaki nie wiele rachować można. Siana w ogóle piękne i w suchy czas zebrane, lecz o trzecią część mniéj jak zwyczajnie. Handlu zbożem niéma dotąd żadnego, prócz niewielkiéj ilości zboża przywożonego przez wieśniaków na targi, a i tego cena jest rozmaita i nieustalona. Równie też i o wódkę rzadkie są dopytywania; zdaje się, że spekulanci mają już tak znaczną onéj ilość zakupioną po składach dworskich, że się obawiają, aby i ta nie była zbyteczna w stosunku do potrzeb. Małemi partyjami można przedać garniec okowitéj po 36 kr. mon. konw.

(Do tego Nru. Gazety dołączony jest Ner 33. Rozmaitości.)

Redaktor J. N. Kamiński — Nakładem Spadkobierców Franciszka Krattera.
(Drukiem Piotra Pillera we Lwowie.)